

NA-266

Somogyi népi lelkem
néprajzi adattár

író: Mr. J. J. J., lelkem filiauma

írók neve: 1953, 1957

Tartalom: Gyűjtés

15. kötet, 7. rész, 1. kötet

Földrajzi mutató, Állat, Növény

barokk, XXV

Iratgyűjtő

**MSZ 5617
PAPIRIPARI VÁLLALAT**

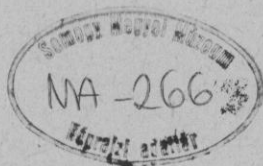

KISKUNHALASI GYÁRA

leltári szám

érintke az egyes 12. 363-as tétel alatt

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Horváth József 14 é
Molnár János 13 é
Óri Árpád 12 é
Piros Jenő 10 é

Gyerekjátékok

Bakfüttyös.

Fiujáték 10 éves kortól kezdve 18 éves korig játszásk.

Játék helye: hosszabb térség.

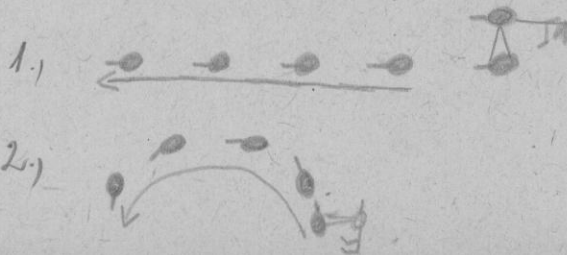
Időszaka: rossz idő kivételével minden időben.

Játékosok létszáma: tetszés szerinti.

Játék menete: Egyik fiu a csoporttól kb. 5-6 méterre kiáll a következő állásban.

J-lábbal tágan előre lép, jobbkezzel és balkézzel megfogja a j-láb térdét erősen, mintegy megtámasztja vele a testét. Fejét lehajtja, hogy ne akadályozza az ugrót.

Az ugrók egymás után átugorják a "bakot tartót" úgy, hogy a kezükkel segittik magukat meglökni a tartó hátán. 3-4 lépést szaladnak előre és ők is beállnak az előző állásba. Ez folyamatosan ismétlődik, amíg meg nem unják.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Orbán Károly 14 éves,
Bodog László 13 " "
Óri Árpád 12 " "

Gyermekjáték

Csülkőzés.

Fiujáték, 10 évtől kezdve nős férfiakig játszották.

Játék helye: leginkább az utca, vagy nagyobb tér

Megkülönböztetünk csülkőst és dobókat. A dobók félkörben állnak a csülök körül, ami kb. 15-20 méterre van felállítva, vagy élére állított téglára, vagy deszka tetején. A dobók helyükön lukat készítenek maguknak. A dobás sorban történik. Mikor ledobták a csülkőt, a csülkös igyekszik gyorsan felállítani, a dobók pedig a dobó botért szaladnak, amit rádobtak a csülökre. A csülkös miután felállította a csülkőt, igyekszik valamelyik dobó lukját elfoglalni. Akinek a helyét elfoglalta, az lesz a csülkös.

Dobófa: kb. 80-100 cm hosszú, kb. 4 cm átmérőjű fa.

Csülök: 16 cm hosszú fadarab, melynek az egyik vége hegyesedő, a másik vége egyenes, közepe hengeres.

Csülkös

 - dobók

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Király Jánosné /Tóth Anna/ 71 éves

Gyermekjáték

Megy a gyűrű vándorlóba

Fiúk, lányok közösen is játszik, leginkább csak lányok. Kb. 8-15 éves korig. "Többen játszották lányok, karéba átak, vettek egy spárgát, azt mindögyik mögfogta, két marokba. Spárgára tettek egy gyűrűt. Ezt adta egyik a másiknak".

Egy benn állt a körben, ez kereste a gyűrűt. Térformája kör, közepen egy játékos. Következő szövegre kezdődött a játék:

Mögy a gyűrű vándorlóba,
Egyik kézbe a másikba,
Mongya mög kedves angyalom,
Kiné van a bújdosócska?

Ekkor a körben álló valakire rámutatott, hogy annál van a gyűrű. Ha eltalálta, akkor az ment be, ha nem, akkor maradt.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Tóth Jenő 14 éves,
Bódog László 13 "
Óri Árpád 12 "
Horváth József 14 "
Molnár János 13 "
Piros Jenő 10 "

Gyermekjáték

Adj király katonát.

Fiúk játszásk rossz idő kivételével minden alkalommal nagyobb térségen.
Felállítás: kétsorban egymással szemben 15-20 méter távolságban, kézfogással.

Játékosok létszáma, csapatonként 10-10 fő.

Egyik csapatból kiáll egy játékos és a következő kérdéssel fordul a másik csapathoz: -Adj király katonát
felelet: -nem adok

-akkor szakítok
-szakíts ha bírsz.

Ezután a kérdező igyekszik a szemben lévő csapat láncát erős nekifutással elszakítani. Ha sikerült, akkor magával viszi azt akit leszakított a láncból a saját csapatába, ha nem sikerült, akkor fogoly marad az ellenségénél.

Kérdés felváltva történik.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Orbán Károly 14 éves,
Bódog László 13 " -
Óri Árpád 12 "

Gyermekjáték

Blincke.

Fiujáték, 10 évtől 20-23 éves korig játszák.

Játék helye: Utcán, vagy nagyobb téren.

Választás: pénzzel /fej vagy irás/

Játék menete: a./ 10 cm hosszú és kb. 6 cm széles lukat készítenek, s abból ütik a blinckét, b./ körből és kézből tartva ütik el, a kör átmérője kb. 4 méter.

a./ A játékos a blinckefát keresztbe helyezi a lukra, az ütőfát aláhelyezi és erőteljesen kidobja vele, lehetőleg legmesszebbre. A kapó csapat azon igyekszik, hogy röptében elkapja a blinckebotot, ha ez sikerül, akkor a dobó kiesik a játékból. Ha nem sikerült elkapni a blinckét, akkor azon igyekszik a kapó, hogy megdobja a dobó által a blinckelukra keresztbehelyezett dobófát. Ha sikerül a dobás és eltalálja a dobófát, akkor ebben az esetben is kiesik a dobó. Vagy ha a blinckelukba beleesik a blinke, akkor is kiesik a dobó a játékból. Ha nem találta el, akkor üthet a dobó. Az ütés a következőképpen történik: úgy helyezi a blinckét a blinckelukba hosszanti irányban, hogy a blinke vége kiálljon egy kissé a lukból. A blinckefával ráüt a blinke kiálló végére,

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Orbán Károly 14 éves
Bódog László 13 "
Óri Árpád 12 "

Gyermekjáték

Blincke.

miáltal az felrepül a levegőbe és röptében igyekszik eltalálni hogy minél messzebbre elrepüljön. Ahol leesik, ott még kétszer megismételheti ugyanezt. Ha a levegőbe többször is fel tudja ütni, úgy annyiszor számít a távolság, ahol leesik. A távolságot blinckefahosszusággal mérik, a blincke leesésétől a blinckelyukig. Ha a blinckét háromszor nem tudja eltalálni, vagy ha a kapó a levegőben elkapja akkor az ütő kiesik a játékból. Ha az ütők közül vannak akik kiestek a játékból, s az utána következő többször fel tudja ütni a levegőbe a blinckét, akkor újra visszajöhetnek a játékba a kiesett játékosok.

b./ A szabályai megegyeznek az a./-val, csak a kezdés körből történik. Az ütés ellenben kézből történik, ezt háromszor lehet ismételni.

Blinckefa: hasonló a galuskaszaggatóhoz.

Blincke: kb. 10-12 cm hosszú, 3 cm átmérőjű, két végén hegyesedő, középen hengeres.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Király Józsefné/Tóth Anna/ 71 é.
Csullag Jánosné/Király Rozália/
68 éves.

Gyermekjáték

Egy kis kertöt kerítettök.

Leányjáték, 8 - 18 évig játszották.

Menete: felállás. Körben hátul keresztkezfogás.

Lépése: csárdáslépés kisterpeszből indítva, haladás jobbra, balláb kezd.

Lépések puhák, ruganyosak, fürgék.

Szöveg: Egy kis kertöt kerítettök,

Abba rózsát

Refr: libizári-labzom, máti-tuli, matulári, titi-tuli ültettem.

Szomszéd asszony leánya,

Rákapott a - Refr - rózsára.

Ha én eccer ott éröm,

A törvénybe - Refr - kiseröm.

A törvény azt mondja, leányt illet a rózsá,

Legényt mög a - Refr - bokréta.

Legényt illet a bokréta,

Vénasszonyt a - Refr - csutora.

Vénasszonyt a csutora,

Vénembört a - Refr - pipa.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Király Józsefné/Tóth Anna/ 71 é.
Csullag Jánosné/Király Rozália/
68 éves.

Gyermekjáték.

Egy kis kertöt kerittök.

Ki a bagót betöszli,
Azt az Isten - Refr - menyországba bevöszi.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Csullag János 72 éves
Orbán Károly 14 éves

Gyermekjáték

Bakugrás.

Fiújáték, 10-évtől 18-20 éves korig játszik.

Létszáma: Két csapat 6-8 létszáma.

Választás: pénz feldobással történik. /fej vagy szám/

Játék menete: Játékosok elnevezése: 1/ vánkos: vagy falnak, vagy fának támaszkodva magaelőtt tartja összekulcsolva a kezét ebbe hajtja a "bujó csapat v. a dunyha" első játékosának a fejét.

2/ dunyha: nevet a tartó /bujó/ csapat kapja. Ezek tartják az ugrókat.

3/ ugrók: ezek ugranak a bujók hátára.

Bujók felállása: leginkább a leggyöngébb az első ez teszi a fejét a vánkos tenyerébe, következő az első lábaközé teszi a fejét és közben átkarolja az előtte lévő combját. Következők ugyan így állnak fel.

Szabálya: ha az ugró csapat valamelyik tagjának a keze vagy lába le-ér a földre, vagy ha leesik akkor az ugró csapat kétszer bujó.

Ha a tartó csapat nem bírja kitartani az ugrókat tizig, akkor még kétszer bujnak.

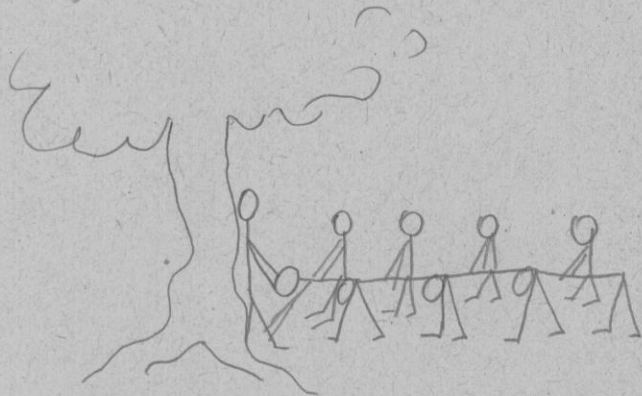
Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Csullag János 72 éves
Orbán Károly 14 éves

Gyermekjáték

Bakugrás.

Ha kibirják az ugrókat akkor helyet cserélnek.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala,
Somogy m.
Kalocsa János 8 éves,
Óri Árpád 12 éves,
Piros Jenő 10 éves.

Gyermekjáték

Fatalpazás.

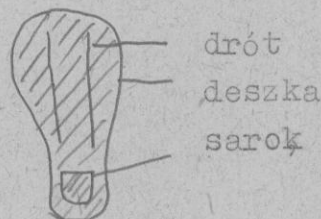
Télen játszák, hóban és jégen.

A játék menete: A cipőre ráerősítenek megfelelő nagyságu deszkadarabot,
mely formájában hasonlít a talphoz, ez el van látva egy hosszanti
irányban húzódó dróttal, némely helyen sarokkal. Ezen csuszkálnak.

1./

2./

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Dobai Mária 58 éves,
Visnyei Imréné/Csullag Juli/ 61 éves,
Csullag Jánosné/Király Rozália/ 68 "
Király Józsefné/Tóth Anna/ 71 éves

Gyermekjáték

Áradi-fáradi

Leányjáték, 10 - 20 évesek játszhatják. Létszáma 20-30 fő.

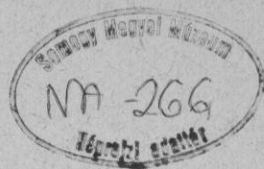
Menete: két csoportba állnak fel. Egyik csoport vonalat alkot, magasban összefogott kezekkel, kaput alkotva az átbujóknak. A másik csoport libasorba áll fel kézfogással és kigyózva mennek át a kaputartók keze alatt.

Másik forma, amikor három kislány háromszögben ül le, a többiek libasorba kézfogással kerülgetik őket.

Közben éneklik: Áradi-fáradi, majd elfárad eggyenként,

A'sse tuggya, mellönké,
Aki esik közülenk, jertök el barátink,
Majd elboronyáljuk.
Nem sokan, kevesen, csak a harmincketten,
Török cica, török basa török taligájjo,
borsó
szultán,

Széna, szolma, zab, tarisznya, tikok poloznyájjo.

Csikvár József
Attala, 1953.

Attala
Somogy m.
Dobai Mária 58 éves,
Visnyei Imréné/Csullag Juli/ 61 éves,
Csullag Jánosné/Király Rozália/ 68 "
Király Józsefné/Tóth Anna/ 71 éves.

Gyermekjáték

Áradi fáradi

Nikla, Somogy megye.

/Marcali járás./

Gyermekjátékok.

Ha pap, haja.

I. Ha pap haja
Haj Pirike táncra
Pirike egy szeg
Két szege hat szelemenje.

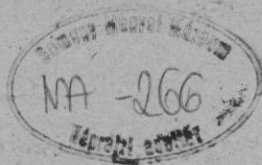
II. Haj szénája, szénája.
Széna szakadékja
Egy szege, két szege
Hat szelemenje.

III. Hat ács hajma
Hatvan dinnye
Csi-csiri, csiri fenel
Itt a tiknak a feje
Csör ide, csör oda.

Nikla, 1957. november 20.

Adatközlő: Hásházi Istvánné
Gyűjtötte: Molnár Julianna

Nikla, Somogy megye.
/Marcali járás/

Gyermekjátékok.

Kerekibe lakom. .

Kerekibe lakom
Keress meg angyalom
Széről van a házam
Bejöhetsz virágom

Adatközlő: Légrádi Péter

Onnand alul jönnek a cigányok
Ketten ülnek egy lóháton
Dorombét csinálnak

Az én rózsám haj de beteg
Talán meg is hal
Kiszakasztom kezét, lábát
Füstre akasztom.

Nikla, 1957. november 20.

Gyűjtötte: Moznár Julianna